

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. Quis possit indicere Ferias?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

biliter doceant, comprehendi *dies duplices, & festos in ordine ad officia divina, licet non sint à laboribus feriat*, Suarez tom. 1. Relig. de dieb. fest. c. 9. num. 22. Emman. Rodr. tom. 3. quest. 23. a. 5. & Fagund. in quinque Eccles. præc. l. 1. c. 2. n. 11.

799.

Hinc etiam Pyrrhus Corradus in Præxi Dispens. Apostolic. l. 4. c. 4. quærens, quando petitur dispensatio, & conceditur, ut quis *extra tempora* à jure statuta, tribus diebus Dominicis, seu *aliis festivis diebus* ordinari possit, quinam sint hujusmodi dies festivi, in quibus Ordines Sacri sint conferendi vigore indulti de promovendo extra tempora? responderet sufficere, eos esse *de præcepto*; & quòd in Diœcesi Episcopi ordinantis sit solemnitas diei festi, licet ubique illa non celebretur; Barbosa, de pot. Episc. gloss. 11. n. 18. quod non tantum intelligatur de solemnitate *fori*, sed etiam *chori*, ut pluribus exposuimus lib. 1. tit. 11. de Temporib. Ordinat.

ARTICULUS II.

Quis possit indicare Férias?

800.

IN c. 1. dist. 3. de Consecrat. plures in specie enumerantur solennes feriae Sacrae per annum, nimirum Natalis Domini, Sancti Stephani, Sancti Joannis Evangelistæ, Innocentium, Sancti Sylvestri, octavae Domini, & Theophaniæ, Purificatio Sanctæ Mariæ, Sanctum Pascha cum tota hebdomada, Rogationes tribus diebus, Ascensio Domini, Sancti dies Pentecostes, Sancti Joannis Baptistæ, duodecim Apostolorum, maxime tamen Sanctorum Petri & Pauli, qui mundum suâ prædicatione illuminaverunt, sancti Laurentii, Assumptio sanctæ Mariæ, Nativitatis sanctæ Mariæ, Dedicatio Ecclesiæ, sancti Michaelis Archangeli, Dedicatio cujuscunque Oratorii, & omnium Sanctorum, & Sancti Martini; & illæ Festivitates, *quas singuli Episcopi in suis Episcopalibus cum populo collaudaverint*, quæ vicinis tantum circummorantibus indicendæ sunt, non generaliter omni-

bus. Reliquas verò festivitates per annum non sunt cogendi ad feriandum, nec prohibendi.

Circa prædictum textum not. non omnes dies feriatos, inibi enumeratos, nunc esse in usu, propter consuetudinem contrariam ex rationabili causa inductam; unde quædam sunt, ad quas obligantur Fideles *omnes*, quæ scilicet universales sunt; quædam autem, quæ *vicinos tantum commorantes* ligant, nimirum ex statuto loci per Diœcesanum ritè condito. Constat enim in pluribus locis quædam Festa noviter introducta, quæ celebranda sunt ex obligatione audiendi Sacrum, & abstinendi à servilibus; & alia ex antiquis abrogata, propter commune bonum, vel etiam necessitatem, aut specialem loci rationem, ut si aliquis è Sanctis specialiter assumatur in Tutelarem, vel Patronum ejus, &c.

Potestatem porro indicendi ferias solennes, Sacras, in universali Ecclesia, habet Summus Pontifex; pro suis autem diœcesibus, Episcopi; ratio sumitur ex cit. c. 1. ibi: *& illæ Festivitates, quas Episcopi in suis Episcopatibus collaudaverint*; & c. fin. h. t. ibi: *quas singuli Episcopi in suis Diœcesibus cum Clero, & populo duxerint solenniter venerandas*; ubi not. verba: *coram Clero, & populo*; ex quibus sequitur, spectato jure communi scripto, Episcopum sine populo præsentem, aut ad id vocato, dies festos instituire non posse; adhibetur autem populus, non ut cum Episcopo statuat venerandos dies; sed potius, ut ab eo audiat Præsul, si multiplicitate festorum oneretur, quæve sint, quæ ex consuetudine coli, omissum est; Petr. Gregor. l. 1. p. juris Can. tit. 19. c. 4. schol. 3. Suarez de legib. l. 2. c. 11. & alii.

Not. tamen, quòd, etsi de jure communi hoc procedat, quòd Episcopus non possit indicare novas ferias sine populo, ut dictum est; nunc tamen consuetudine receptum esse, ut dies festi, populo minime vocato, solâ Episcopi autoritate, adhibito Clericorum Consilio, constituti indicentur; sic Azor Instit. moral. p. 2. l. 1. c. 26. q. 2. hoc tamen intellige de Festis *Sanctorum*, qui autoritate Romani Pontificis *in numerum Sanctorum* sunt

sunt adscripti; sic Azor. cit. quamvis addat Suarez tom. 1. de Relig. l. 2. de dieb. festis, c. 11. à num. 4. idem procedere in honorem illorum, qui sunt *beatificati* tantum.

804. Quæstio est, quid in hoc possit potestas secularis? ante *resolut. not.* non esse dubium, quod Principes seculares possint indicare ferias *politicas*, & *honorarias*, cum obligatione abstinendi à servilibus, & placitis, seu actibus judicialibus ex fine aliquo politico; hoc enim nullo illis jure interdictum est; difficultas est de *Sacris*, quod dupliciter intelligi potest. 1. ut obligent etiam ad auditionem Sacri, sicut alia festa, seu feriae Sacrae per Ecclesiam indictæ; 2. ut obligent saltem ad abstinendum à servilibus. De primò respondendum est negativè; cujus ratio sumitur ex Decreto Innocentii X. qui tale edictum potestatis Laicæ, quo anno 1653. Mediolanensis Gubernator, nixus literis regis, inconsulto etiam Archiepiscopo, indixit Festum S. Dominici celebrandum etiam cum obligatione audiendi Missam, irritum, & inane decrevit eod. anno. 6. Oct.

805. Verba Bullæ Innocentianæ, ut refert Haunoldus tom. 5. tr. 3. num. 234. sunt seqq. *Nos, quibus universalis Ecclesie Regimen à Domino commissum est, considerantes, quam perniciosum auctoritati Ecclesiasticæ id esse possit, cum Principes Laici (quos in rebus Ecclesie obsequendi potius manet necessitas, quam auctoritas imperandi) non habeant facultatem imperandi dies festos in honorem Sanctorum; de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Sacris Ritibus præpositorum (quibus hoc negotium discutiendum commisimus) consilio, prædictas literas, & edictum, emanatâ auctoritate Laicali, super observatione Festivitatæ S. Dominici, fuisse & esse omnino nulla, nulliusquæ roboris, & momenti, nec aliquo modo servanda, Apostolica auctoritate, tenore præsentium declaramus.*

806. Alterum verò, an potestas secularis, auctoritate suâ, possit indicare Ferias *Sacras* ad honorem alicujus Sancti, obligando ex virtute religionis, ad abstinendum à servilibus, & judicialibus? affirmat apud Haunoldum cit. n. 233. Say-
Tom. II.

rus in clavi regia l. 1. c. 3. num. 17. & Molfesius p. 1. tr. 11. c. 27. numer. 39. negat Haunoldus, & alii. Advertendum autem abstinere à servilibus ex se, non esse actionem *Sacram*, cum fieri possit ex diversis finibus, etiam non Sacris. 2. aliud esse, actionem aliquam, vel omissionem de se indifferentem ad finem, dici *Sacram ex fine*, quem quis per eam tanquam medium intendit; aliud, esse *Sacram ex institutione*, per legitimam potestatem. Non est dubium, à potestate Laica indici posse abstinentiam à servilibus ex fine pio, Sancto, etiam supernaturali; v. g. pro gratiarum actione obtentæ insignis victoriæ, Urbis liberatæ ab hostibus, &c. Quæstio procedit solum, an eandem indicare possit, tanquam *actionem Sacram, ex institutione*?

Et in hoc sensu negandum est, à potestate Laica indici posse ferias *Sacras* cum obligatione abstinendi à servilibus; ita Suarez tom. 1. de Relig. l. 2. c. 12. n. 2. Azor p. 2. l. 1. c. 26. q. 3. & complures alii. Ratio est, quia *sacrare*, seu instituire aliquid ut evadat, & exerceatur tanquam res, vel actio *ex institutione Sacra*, est actus potestatis spiritualis; hac autem potestate carent Laici. Nullus enim Laicorum potest rem de se non *Sacram*, auctoritate suâ elevare, ut exercens illam, dicatur exercere actionem *Sacram ex institutione*; aliàs etiam possent vestes, aquam, & similia, institutione suâ sacrare, ut illis utens diceretur uti re *Sacra*, nulla spiritali interveniente, quod nemo dicit.

Unde, quando dicitur: abstinentia à rebus servilibus non est quid spirituale, & sanctum formaliter, sed indifferentem, ut spirituale sit; cum possit ordinari in finem spiritualem (nempe Dei cultum & Sanctorum) vel profanum, & politicum; ergo præcipi potest à potestate Laica. 2. si quid obstat, esset, quod potestas temporalis non possit præcipere, ut illam abstinentiã præstes ob finem spiritualem; sed hoc non obstat. Nam nec Ecclesia præcipit, ut dictam abstinentiam facias ex intentione, *Deum colendi*; aliàs enim violares præceptum Ecclesiæ, abstinendo à servilibus ex fine merè humano. Ma. patet; quia ex nullo alio capite dici potest, quod potestas secularis præcipiat actionem spirituale, consequenter se non extēdat ad indicendas tales ferias.

Dd

Ad.

309. Ad 1. Resp. dato antec. dist. conseq. ergo præcipi potest à potestate Laica, tanquam operatio religiosa, seu *Sacra objectivè*, nimirum *ex solo fine indicentis*; C. tanquam operatio religiosa, seu *sacra subjectivè*, videlicet ex institutione merè laica, N. conseq. hoc enim nulli operationi dare potest, nisi potestas spiritualis, & Ecclesiastica, cujus est elevare actiones, ut tanquam res subjectivè sacræ exercentur, & divino cultui deputatæ sint, illas constituendo in materia religionis, prout colligitur ex *c. cum Laicis*, & *c. fin. de Decimis*; item *c. bene quidem*, dist. 96.

310. Ad 2. Resp. N. maj. sed ideo, quia potestas secularis non potest facere, ut talis cessatio, seu abstinencia à servilibus, sit res *Sacra ex sua institutione*; ex quo etiam constat ad prob. ma. Nam esto potestas secularis, etiam ex fine pio, & sancto præciperet cessationem à servilibus, præciperet quidem actionem Sacram objectivè; sed non subjectivè, nimirum Sacram ex institutione sua, seu suâ lege institutam, tanquam rem divino cultui sacratam; cum hoc non respiciat materiam pertinentem ad gubernationem politicam, quam non egreditur potestas Laica; sed Ecclesiasticam, ad quam illa se non porrigit.

311. Dices præterea 3. Principes sæpe sub gravibus pœnis, in signum lætitiæ, indicunt ferias à servilibus, & aliis actibus celebrari solitis extra Ferias; 4. etiam graves pœnas statuunt violentibus ferias sacras ab Ecclesia indictas; de quibus Leo, & Anthemius Imperatores *L. ult. C. h. t. ibi*: dies Festos Majestati altissimæ dedicatos, nullis volumus voluptatibus occupari (sed Deus quam procul ab hac lege sunt nostra tempora!) nec ullis executionum vexationibus profanari. Dominicum itaque diem ita semper honorabilem decernimus, & venerandum, ut à cunctis executionibus excusetur: nulla quemquæ urgeat admonitio, nulla fideiussionis flagitetur exactio, taceat apparitio, advocatio delitescat: sit ille dies à cognitionibus alienus, præconis horrida vox silecat, respirent à controversiis litigantes, & habeant fœderis intervalum, ad sese simul veniant Adversarii non timentes, subeat animos vicaria pœnitudine, pacta conferant, transactiones

loquantur. Ne hujus tamen Religiosi diei otia relaxantes, obscœnis quemquam patimur voluptatibus detineri. Nihil eodem die sibi vendicet Scena theatralis, aut Circense certamen, aut ferarum lacrymosa spectacula. Et si in nostrum Ortum, aut Natalem celebranda solennitas inciderit, differatur, &c. Demum, quilibet voto (ergo etiam lege) obligari potest ad abstinendum à servilibus certis diebus; ergo.

Ad 3. Resp. ex *l. 1. tit. de constitut.* 812 appositionem pœnæ temporalis non esse certum signum, quod legislator intendat *graviter* obligare ad actum sub lege positum; cum metu pœnæ facilius obtineant finem suum, qui est abstinere à commissione, vel omissione per legem verita. Unde merito Suarez *cit. c. 12. n. 7.* & alii censent, transgressores talis præcepti politici non videri peccatum mortale committere, secluso scandalo, aliisque circumstantiis extrinsecis; quia non videtur hæc materia *gravis*, & graviter reipublicæ gubernationi conducens, præcipuè cum, ex illius transgressione, pœnam subire teneatur, si ei fuerit imposta; sic Suarez *cit.*

Ad 4. Resp. etiam à Principibus Laicis 813 rectissime præcipi, ut festa per Ecclesiam indicta pro Dei, & Sanctorum cultu, per opera in eum finem instituta ab Ecclesia, omnibus fidelibus potest præcipere, ut justis Principum secularium legibus etiam in materia profana obtemperent; & Sacramenta à Christo instituta debite frequententur, & recipiantur; sed sicut exinde non sequitur, quod Ecclesia pro cunctis fidelibus possit condere leges in materia merè temporali, quæ ex ipsius constitutione omnes ligent; aut instituere Sacramenta: sic non sequitur, quod Princeps secularis possit instituere, ut actiones præceptæ, vel omissiones tali die prohibita ex ipsius institutione sint sacræ, quod tamen fieri oporteret, ut cessatio à divinis ex tali institutione sit *Sacra*.

Ad 5. Resp. esse discrimen; nam *indicare Ferias* est actus jurisdictionis; *votum facere*, non est actus jurisdictionis; hinc votens non obligatur ex vi jurisdictionis alienæ, cui aliàs subicitur; secus obligatus ex lege. Hinc, si quæ communitas edit 814

votum;

votum; talem diem celebrandi solenniter etiam in foro, & choro, obligabuntur quidem in vi voti; non in vi legis potestate jurisdictionis gubernativæ conditæ; secus est, si deinde, assensu, & potestate Ordinarii, tali die indicerentur feriæ Sacra; sed tum obligatio non tantum esset ex voto, sed etiam lege, sed Ecclesiastica.

815. Dices. 6. ergo saltem poterunt induci tales feriæ potestate laicâ per consuetudinem. Resp. cum dist. & concedo illatum, si accedat consensus Ordinarii expressus, vel tacitus; nego autem, hoc concluso. Nam, ut rectè tradit Suarez *cit. tom. 1. l. 12. c. 4. n. 5.* consuetudo, vim legis obtinens, à nemine induci potest, nisi de consensu saltem tacito, & legali ejus, qui potest expressè talem legem condere, ut pluribus dictum est *l. 1. tit. 4. de consuetud.*

ARTICULUS III.

De actionibus prohibitis in feriis Sacris.

816. EX actionibus, aliæ sunt serviles, & mechanicæ; aliæ liberales: de utroque genere agunt Theologi morales in præceptis primæ tabulæ; nos breviter exponemus, quæ ad illa pertinent, transitori subinde ad illa, quæ hoc titulo specialiter memorantur, ut sunt mercatus, & judicia; hæc enim specialiter pertinent ad hunc locum, iis, quæ concernunt matrimonia certis feriis celebrari solenniter prohibita, translatis ad lib. 4. ubi de hoc ex professo, quando exponitur impedimentum, quod explicatur per *Ecclesia vetitum, & dies feriatos.*

¶ I.

De his, quæ positivè præcepta sunt diebus festis.

817. CUM ex dictis constet, in observatione feriarum Sacrarum, quæ supponunt pro festis ab Ecclesia præscriptis, ut

celebrentur tam in foro, quàm in choro, duo præcipi, auditionem missæ, & abstinentiam à servilibus; ambo autem tendant ad hoc, ut talis dies sanctificetur (juxta illud Exod. 20. *memento, ut diem Sabbathi sanctifices*) videtur, principaliter esse præceptum positivum, quanquam de materiali reipsa importet omissionem servilium, sed eo fine, ut diei Sanctitas operatione, & omissione, sanctificetur, hoc est, sanctis exercitiis transigatur; unde dici poterit formaliter positivum, materialiter negativum, adeoque mixtum ex positivo, & negativo; de primo dicemus hoc §. de reliquis in seqq.

Primum igitur, quod quæ positivum præcipit, est auditio missæ; quam materiam ex professo tradidimus in præceptis primæ tabulæ. Quæstio autem est, an præter auditionem missæ præcipiatur in his feriis, sacra Communio, saltem Paschalis? 2. an aliqua Oratio? 3. an concionis auditio? 4. an aliquæ oblationes faciendæ? 5. an aliqui actus charitatis? 6. an poenitentia de peccatis? Ad. 1. Resp. ex vi præcepti positivi de celebratione Festorum, non præcipi, etiam Communionem Paschalem determinatè ullo die festo; ita Suarez *tom. 1. de Relig. l. 2. de festis, c. 16. n. 2.* Nam, quod semel in anno teneamur sumere Sacram Eucharistiam, est ex vi præcepti divini; non, celebrandi festa; tempus autem Paschale determinavit Ecclesia in *c. omnis utriusque, de poenitent. & remiss.* relicta libertate sumendi eam, etiam extra diem festum intra Paschale tempus, quo clauduntur plures dies non festivi.

Ad 2. Resp. aliquas esse orationes quas celebrans dicit in missa non suo, sed Ecclesiæ nomine; alias, quæ sunt extra missam; ad has igitur præceptum celebrandi festum non obligat; etsi meritò consulantur; ad eas verò solum, ut illis cum debita attentione, ac reverentiâ intersint. Unde quando dicitur, *ab itinerantibus missam, & orationes* non esse intermittendas, non est sermo de orationibus extra missam; quamvis enim *missa, & orationes*, videantur supponere pro distinctis, intelligendum tamen est de *missa*, in quantum supponit pro *sacrificio*; à quo distinctæ sunt ipsæ orationes, quæ à Sacerdote dicuntur intra missam; hæc enim

¶ Dd 2

enim